

A 398/82/2

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXXII

Nr 2

WARSZAWA 1975

<http://rcin.org.pl>

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXXII
1975

2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1975

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Ludwik Bazyłow, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszczak (redaktor), Irena Koberdowa, Witold Kula, Czesław Madajczyk, Marian Małowist, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Edward Potkowski (sekretarz), Emunuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Marian H. Serejski, Andrzej Skrzypek (sekretarz), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Marian Wojciechowski, Mieczysław Żywczyński.

★

Zeszyt niniejszy przygotowany został przez poprzednią Redakcję „Kwartalnika Historycznego” w składzie: Bogusław Leśnodorski (redaktor), Stanisław Trawkowski (zastępca redaktora), Hanna Jędruszczak (sekretarz)

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nakład 2846 + 154. Ark. wyd. 29,75 Ark. druk. 17,25

Papier druk. sat. kl. V, 70 g. 70 × 100.

Oddano do składania 9.I.1975 r. Podpisano do druku 11.VIII.75 r.

Druk ukończono w sierpniu 1975

Zam. 42/75

B-32

Cena zł 30,—

Warszawska Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

KOMUNIKAT

Komunikujemy uprzejmie, iż na skutek ograniczenia w roku bieżącym przydziału papieru dla „Kwartalnika Historycznego” zmuszeni jesteśmy zmniejszyć objętość tegorocznego zeszytu 3 i 4. Materiały przewidziane do druku w roku 1975 przesunięte zostały na rok 1976. Przepraszamy zarówno Autorów, jak i Czytelników.

Redakcja

СОДЕРЖАНИЕ

Антони Гонсёровский — Борьба за власть в Познани в конце средних веков	255
Ежи Скворнек — Лагерь Чарторьского и балканские славяне в сороковых-пятидесятих годах XIX в.	267
Ян Вшолек — Итальянская политика отеля Ламбер в 1861/1862 гг.	286
Ян Кофман — Крупнопромышленные круги и вопрос иностранных капиталов в 1920—1939 гг.	303
Вальдемар Михович — Планы Польши относительно морального разоружения в межвоенный период	321

XI ВСЕОБЩИЙ СЪЕЗД ПОЛЬСКИХ ИСТОРИКОВ — ТОРУНЬ 1974 Г.

О съезде торуньском — информации и рефлексии: Станислав Т. Бембенец, Кжиштоф Дунин-Вонсович, Славомир Калембка, Тадеуш Рослановски, Яцек Сташевски, Анджей Томчак	347
Вокруг модели съезда — дискуссия	370

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКИ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Збигнев Вуйцик — Об эпохе Ивана Грозного	374
--	-----

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Веслав Маевски — Юзеф Понятовски как командующий войсками	404
Владислав Заевски — Император Александр I — победоносный соперник Наполеона	411
Хроника	490
In memoriam	508

TABLE DES MATIÈRES

Antoni G a s i o r o w s k i, Luttés pour le pouvoir à Poznań, à la fin du Moyen Age	255
Jerzy S k o w r o n e k, Le camp de Czartoryski et les Slaves balkaniques durant les années quarante-cinquante du XIX ^e s.	267
Jan W s z o ł e k, La politique italienne de l'Hôtel Lambert en 1861—1862	286
Jan K o f m a n, Les milieux de la grande industrie et les capitaux étrangers en 1920—1939	303
Waldemar M i c h o w i c z, Les plans polonais de désarmement moral à l'époque de l'entre-deux-guerres	321

LE XIe CONGRÈS GÉNÉRAL DES HISTORIENS POLONAIS — TORUŃ 1974

Le Congrès de Toruń — informations et réflexions Stanisław T. Bęberek, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Sławomir Kalembka, Tadeusz Rosłanowski, Jacek Staszewski, Andrzej Tomczak	347
Autour du model du congrès — la discussion	370

REVUES — POLÉMIQUES — PROPOSITIONS

Zbigniew Wójcik, Autour de l'époque d'Ivan le Terrible	374
--	-----

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Wiesław M a j e w s k i, Joseph Poniatowski en tant que commandant	404
Władysław Z a j e w s k i, Le tsar Alexandre I ^{er} — rival victorieux de Napoléon	411
Chronique	490
In memoriam	503

SPIS TREŚCI

Antoni Gąsiorowski — Walki o władzę w Poznaniu u schyłku wieków średnich	255
Jerzy Skowronek — Obóz Czartoryskiego a Słowianie bałkańscy w czterdziestych — pięćdziesiątych latach XIX w.	267
Jan Wszolek — Polityka włoska Hotelu Lambert w latach 1861—1862	286
Jan Kofman — Koła wielkoprzemysłowe a kwestia kapitałów obcych w okresie 1920—1939	303
Waldemar Michowicz — Polskie plany rozbrojenia moralnego w okresie międzywojennym	321

XI POWSZECHNY ZJAZD HISTORYKÓW POLSKICH — TORUŃ 1974

O zjeździe toruńskim — informacje i refleksje — Stanisław T. Bęberek, Krzysztof Dunin-Wasowicz, Sławomir Kalembka, Tadeusz Roślanowski, Jacek Staszewski, Andrzej Tomczak	347
Wokół modelu zjazdu — dyskusja	370

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Zbigniew Wójcik — Wokół epoki Iwana Groźnego	374
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Wiesław Majewski — Józef Poniatowski jako dowódca	404
Władysław Zajewski — Cesarz Aleksander I — zwycięski rywal Napoleona	411

*

T. Łoposzko, Trybunat Publiusza Klodiusza — Aleksander Krawczuk	419
F. Kutnar, Přehledné dějiny českého a slovanského dějepiscetví — Roman Heck	421
Katalog biskupów krakowskich wyd. J. Szymański — Zofia Kozłowska-Budkowa	424
A. Molnár, Valdenští — Stanisław Bylina	429
J. M. Bak, Königtum und Stände in Ungarn im 14.—16. Jahrhundert — Stanisław Russocki	431
I. Kaniewska, Małopolska reprezentacja sejmowa za czasów Zygmunta Augusta — Anna Sucheni-Grabowska	434
Materiały źródłowe do dziejów kultury i sztuki XVI—XVIII w. — Elżbieta Kowicka	438
J. A. Chrościcki, Pompa funebris — Janusz Tazbir	440
M. Carmagnani, Les mécanismes de la vie économique dans une société coloniale: Le Chili — Marcin Kula	442

R. Łaszewski, Sejm polski w latach 1764—1793 — Zbigniew Szcząska	443
T. K. Derry, A History of Modern Norway — Tadeusz Cieślak	445
P. Böhning, Die nationalpolnische Bewegung in Westpreussen, 1815—1871 — Kazimierz Wajda	448
J. A. Potrykowski, Tułactwo Polaków we Francji — Barbara Konarska	450
Z. Zieliński, Kościół katolicki w Wielkim Księstwie Poznańskim w latach 1848— —1865 — Lech Trzeciakowski	453
S. Pierson, Marxism and Origines of British Socialism — Daniel Grinberg	456
D. Düding, Der Nationalsoziale Verein 1896—1903 — Adam Galos	458
L. Pastusiak, Pół wieku dyplomacji amerykańskiej 1898—1945 — Bogdan Grzeloński	460
B. Vogel, Deutsche Russlandpolitik 1900—1906 — Adam Galos	461
M. Michałowicz, Człowiek-działacz-polityk — Leon Chajn	463
M. M. Goranowicz, Agrarny krzys i raspad Agrarnogo bloka stran wostocz- noy i jugo-wostocznoy Jewropy (1930—1933) — Jerzy Tomaszewski	469
Leksykon Polactwa w Niemczech — Tadeusz Jędruszcak	471
A. Czubiński, Lewica niemiecka w walce z dyktaturą hitlerowską 1933—1945 — Jan Tomicki	474
T. Szarota, Okupowanej Warszawy dzień powszedni — Tomasz Strzembosz	480
E. Duraczyński, J. J. Terej, Europa podziemna 1939—1945 — Norbert Kołom- ejczyk	483
E. Basiński, Polska — ZSRR. Kronika faktów i wydarzeń 1944—1971 — Wal- demar Michowicz	487

KRONIKA

Stan i perspektywy badań historii powszechnej pozaeuropejskiej — Tadeusz Łepkowski	490
Więzi rodzinne w średniowieczu — Henryk Samsonowicz	495
Międzynarodowy Kongres Studiów nad Europą Południowo-Wschodnią — J. S. Średniowieczne struktury kościelne w Europie Środkowo-Wschodniej — Piotr Paweł Gach	499
Kolokwium historii porównawczej Kościołów — Urszula Borkowska	503
Symposium najnowszej historii Niemiec w Bad Brückenau — A. B.	505
Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Historycznego	506
Konkurs na pracę z dziedziny integracji nauk	507

IN MEMORIAM

Henryk Altman (1897—1974) — Maria Bielińska	508
Jan Stanisław Łoś (1890—1974) — Edward Zwolski	510
Wacław Olszewicz (1888—1974) — <u>Jan Reychman</u>	512
Ignacy Zarębski (1905—1974) — Feliks Kiryk	520
Sprostowanie	523

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIK A HISTORYCZNEGO

Cena prenumeraty krajowej:

•rocznie zł 120—
półrocznie zł 60—

Instytucje państwowe, społeczne, zakłady pracy, szkoły itp. mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie w miejscowych Oddziałach i Delegaturach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Prenumeratory indywidualni mogą opłacać w urzędach pocztowych i u listonoszy, lub dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Korpertażu Prasy i Wydawnictw, Warszawa, ul. Towarowa 28 (w terminie do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty).

Prenumeratę za zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Biuro Korpertażu Wydawnictw Zagranicznych Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO nr 1-6-100024.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, 00-901 Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Sprzedaż egzemplarzy zdezaktualizowanych, na uprzednie pisemne zamówienie, prowadzi RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Korpertażu Prasy i Wydawnictw, 00-958 Warszawa, skr. poczt. 12.

A subscription order stating the period of time, along with the subscriber's name and adresse can be sent to your subscription agent or directly to Foreign Trade Enterprise Ars Polona-Ruch — 00-068 Warszawa, 7 Krakowskie Przedmieście, P.O. Box. 1001, POLAND.

Please send payments to the account of Ars Polona-Ruch in Bank Handlowy S.A. Warszawa, 7 Traugutta Street, POLAND.